

**АЛМАТЫ ЭКОНОМИКА ЖӘНЕ
СТАТИСТИКА АКАДЕМИЯСЫ**

**АЛМАТИНСКАЯ АКАДЕМИЯ
ЭКОНОМИКИ И СТАТИСТИКИ**

**«6M050600-Экономика» мамандығының
магистранттарына арналған кәсіптік тәжірибеден өту жөніндегі
бағдарлама және әдістемелік нұсқаулар**

Алматы, 2018 ж.

«6М050600-Экономика» мамандығы бойынша магистранттардың кәсіби тәжірибеден өтуіне арналған бағдарлама және әдістемелік нұсқаулар. – Алматы: Алматы экономика және статистика академиясы, 2018. – 18 бет.

Құрастырушылар: Сейтхамзина Г.Ж – «Экономика және менеджмент» кафедрасының меңгерушісі, э.ғ.к. профессор;
Дуйсен Г.М.- «Экономика және менеджмент» кафедрасының э.ғ.д, профессор;
Сейфуллин Ж. Т - э.ғ.д., «Экономика және менеджмент» кафедрасының профессоры

Рецензенттер: Омарова С.К. – «Экономика және менеджмент» кафедрасының доценті, э.ғ.к., доцент

Кафедраның отырысында талқыланып ұсынылған хаттама №1 «27» тамыз 2018 ж.

«Экономика және менеджмент»
кафедрасының меңгерушісі,
э.ғ.к., профессор

Сейтхамзина Г.Ж.

Академияның оқу-әдістемелік кеңесінің мәжілісінде мақұлданған хаттама №1 «28» тамыз 2018 ж.

Академияның Оқу -әдістемелік
кеңесінің төрағасы

э.ғ.к., профессор Бекенова Л.М

Мазмұны

	Бет.
1 Жалпы ережелер	4
2 Кәсіптік тәжірибені өтудегі бақылау және жетекшілік ету	4
3 Кәсіптік тәжірибені өту мақсаты, міндеттері	5
4 Кәсіби тәжірибені өтудің бағдарламасы	5
5 Кәсіптік тәжірибе бойынша есепті рәсімдеуге қойылатын талаптар	9
Қолданылған әдебиеттер тізімі	15
Қосымшалар	16

1 Жалпы ережелер

Алматы экономика және статистика академиясы магистранттарының кәсіби тәжірибесі оқыту үрдісінің ажырамас бөлігі және «6M050600-Экономика» мамандығының магистранттарын даярлаудың қорытынды кезеңі болып табылады.

Кәсіби тәжірибе профилдік бағыт үшін – өндірістік, ғылыми бағыт үшін – педагогикалық және зерттеушілік ғылыми жұмыс бойынша проректор бекіткен магистранттың жеке жұмыс жоспарына сәйкес жүзеге асады.

Магистранттың кәсіби тәжірибесі оқу үрдісінде алған теориялық білімді бекіту, тәжірибелік дағды мен кәсіби қызметті меңгеру.

Магистранттың зерттеушілік тәжірибесі отандық, шетелдік ғылымның жаңа теориялық, әдістемелік және технологиялық жетістіктерімен танысу, ғылыми зерттеудің қазіргі заманғы әдістерімен, тәжірибелік мәліметтерді өңдеу және сәйкестендіру және басқарушылық мәселелерді өз бетінше шешуге негізделу мақсатында жүргізіледі.

Өндірістік тәжірибенің негізгі мақсаты – мамандық бойынша алған білімін бекіту, тәжірибелік дағдылары мен күзиретін нығайту, экономикалық қызметтің алдыңғы қатарлы тәжірибесін меңгеру, сонымен қатар магистрлік диссертация жазу үшін эмпирикалық материалдар жинау.

Кәсіби тәжірибенің нәтижесі әрекет етуші нормаларға сәйкес рәсімделген, ғылыми жетекшінің пікірімен бірге кафедраға тапсырылған дайын диссертация болып табылады.

Тәжірибенің негізгі мазмұны – «Экономика» мамандығының профиліне сай тәжірибеден өту.

2 Кәсіптік тәжірибені өтудегі бақылау және жетекшілік ету

Магистранттар тәжірибені оқу жұмыс жоспарында көрсетілген мерзімде өндірістік және зерттеушілік тәжірибе бағдарламасында сәйкес өзінің ғылыми зерттеуінің тақырыбына сай материалдар жинау арқылы өтеді.

Тәжірибені ұйымдастыру және жүргізуге оған қатысушы барлық субъектілер жауапты.

Ғылыми – педагогикалық магистратура ғылыми – педагогикалық дайындығы терең жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі және ғылыми-зерттеу секторы үшін білім беру бағдарламасын жүзеге асырады. Қазақстан республикасының жалпыға міндетті Мемлекеттік стандартына (жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру) сәйкес магистрант жоғары оқу орнында оқытушы ретінде жұмыс істеуге дайын болып шығуы керек. Осыған байланысты магистратураның білім беру бағдарламасы Алматы экономика және статистика академиясында өндірістік/зерттеушілік тәжірибе өтуді қамтиды. Өндірістік/зерттеушілік тәжірибе бітіртуші кафедра базасында жүргізіледі.

Өндірістік/зерттеушілік тәжірибеге тиімді жетекшілікті қамтамасыз ету мақсатында Алматы экономика және статистика академиясы жарлығымен оның жетекшілері тағайындалады.

Тәжірибе жетекшісі магистрантты тәжірибенің мақсаты, міндеттері және мазмұнымен таныстырып, тәжірибе бағдарламасына сәйкес кеңес ұйымдастырып жүргізеді.

Магистрант зерттеушілік тәжірибе жетекшісімен бірлесіп күнтізбелік жоспар жасайды. Магистранттың тәжірибе өту графигі кафедра меңгерушісімен келісілуі керек. Магистранттың зерттеушілік тәжірибесі аяқталғаннан кейін магистрант ҚР БҒМ ЖММББС талаптарына сәйкес жазбаша есеп тапсырады.

3 Кәсіптік тәжірибені өту мақсаты, міндеттері

Өндірістік/зерттеушілік тәжірибенің мазмұны диссертациялық зерттеу тақырыбымен анықталады. Өндірістік/зерттеушілік тәжірибе мамандық бойынша алған білімін бекіту, тәжірибелік дағдылары мен құзіретін нығайту, экономикалық қызметтің алдыңғы қатарлы тәжірибесін меңгеру, сонымен қатар озық шетелдік тәжірибені меңгеру **мақсатында** жүргізіледі.

Өндірістік/зерттеушілік тәжірибенің негізгі **міндеттері**:

– басқарушылық, ұйымдық – экономикалық шешімдер бойынша тәжірибелік дағдыларды бекіту;

– тәжірибе базасы – ұйымды нормативтік – әдістемелік қамтамасыз ету құжаттарын дайындаудың тәжірибелік дағдылары мен теориялық білімін тереңдету;

– диссертациялық зерттеу тақырыбы бойынша мәлімет жинау;

– ғылыми зерттеуді өз бетінше жүргізуге дайындықтың тәжірибелік дағдыларын меңгеру (зерттеу үрдісін қисынды құрастыра білу, ақпаратқа ие ұйым қызметкерлерімен және ақпарат көздерімен жұмыс істеу, мәліметтерді жүйелендіру және өндеудің адекватты әдістерін қолдану, нақты ғылыми – тәжірибелік сұрақтар мазмұны мен оны шешу мүмкіндіктеріне өз көзқарасын дәлелдеу, негізделген тәжірибелік қорытындылар мен ұсыныстар жасау және т.б.).

4 Кәсіби тәжірибені өтудің бағдарламасы

АЭСА-нын түлегі экономика саласында тек теориялық білім иеленуге ғана емес, сонымен қатар кәсіби тапсырмаларды шығармашылық түрде шешуге, еңбек ұжымын басқаруда дербес шешім қабылдауға міндетті. Осыған байланысты өндірістік тәжірибе мемлекеттік кәсіпорындар және ұйымдармен қатар коммерциялық құрылымдар үшін экономика бакалаврларын дайындауда оқу үдерісінің ажырамас бөлігі және маңызды элементі болып табылады. Өндірістік тәжірибе менеджмент саласында негізгі құзыреттерді нығайту, өндірісте кәсіби бейімделушілік кезеңін қысқарту, кәсіби

қызметге тәжірибелік дағдыларды және тәжірибелік алу мақсатымен жүргізіледі.

«6M050600-Экономика» мамандық студенттерінің өндірістік тәжірибесінің тапсырмалары:

- ұйымның өнім өндіруді өткізуді жоспарлау мен басқаруын ұйымдастыру саласында тәжірибесін және ерекшелігін зерделеу;
- кәсіпорын іс-әрекетін бағалау үшін негізгі өндірістік-экономикалық және қаржылық көрсеткіштерін және статистикалық деректерін жинау, өңдеу және талдау; ұйым қызметінің алдыңғы қатарлы талдау әдістеріне және жоспарлауға негізделген есептеулерді өзінше орындау;
- студенттердің кәсіпорынды басқару тәжірибесін алу;
- студенттердің кәсіпорын ұйымдастырушылық-экономикалық және басқарушылық тапсырмаларын шешудің тәжірибелік дағдыларын нығайту;
- ұйымда маркетингті басқару тәжірибесін зерделеу;
- ұйым ұжымының қоғамдық жұмыс түрлерінің біреуіне қатысу арқылы тартылу.

Осы тапсырмалардың толықтығы мен детальдаудың деңгейі белгілі бір ұйымның - тәжірибе мен диплом жұмысының тақырыбының базасы ерекшеліктерімен анықталады. Студент жоғарыда көрсетілген мақсат пен тапсырмаларды орындау үшін өндірістік тәжірибесін өту бағдарламасына сай тәжірибе базасының тәжірибелік материалдарын зерделеу, жинау, талдау керек және оны есеп беруде көрсету керек. Тәжірибенің мазмұны студенттер менеджмент саласында теориялық білімдері, сонымен қатар алдыңғы оқу тәжірибесін өту кезінде және курстық жұмыстарды орындау кезінде тәжірибе дағдысын алғандығы арқылы анықталады. Берілген бағдарлама кәсіпорынның экономикалық іс-әрекетін зерделеуге бағытталған. Өндірістік тәжірибені өту бағдарламасы келесі бөлімдерден тұрады:

4.1 Кәсіпорынның жалпы мінездемесі

Осы бөлім бойынша студент келесі сұрақтарды суреттеу керек:

- тәжірибе объектісінің қысқаша тарихын және даму философиясын, ұйымның атын, орналасқан жерін, құрылған жылын, ұйымдастыру-құқықтық формасын, сонымен қатар оның мәртебесін анықтайтын құжаттарын (заңнамасы, келісім шарт және т.б.);
- кәсіпорынның миссиясын, мақсатын және профилін зерттеу;
- кәсіпорынның негізгі және көмекші ісін;
- кәсіпорынның ұйымдастыру және өндірістік құрылымын (басқару кестесін келтіру) және оның негізгі және көмекші бөлімдері мен цехтерінің міндеттері мен қызметтерін сипаттау;
- кәсіпорында стратегиялық және тактикалық жоспарлау, оның шаруашылық портфелін қалыптастыру, бәсекесқабілеттілігін қамтамасыз ету және жоғарлату үдерісін суреттеу.

4.2 Кәсіпорынның өндірістік-шаруашылық, коммерциялық және қаржылық қызметінің көрсеткіштерін талдау

Ұйымның өндірістік-шаруашылық, коммерциялық және қаржылық істерінің нәтижелерін талдау және тиімділіктің негізгі көрсеткіштері бойынша баға беру, сонымен қатар:

- өнімдерді, жұмыстарды, қызметтерді өндіру және өткізу көлемдері;
- өнімдерді, жұмыстарды, қызметтерді өндіру және өткізудегі шығындар;
- табыс (кіріс) және рентабельділік;
- өндірістің ұйымдастыру-техникалық деңгейі, жабдықтардың, техникалық көліктердің құрамы және жасы;
- жұмысшылардың саны және олардың қатынастары (санат бойынша), еңбектің өнімділігі, еңбекақы қоры;
- қаржылық нәтижелер (меншікті және қарызға алынған қаражаттар, негізгі және айналымды іс қаражаттар және т.б.).

Қаржылық жағдайды талдауда есептеулерді жүргізу базасы ретінде кәсіпорынның қызметі жайлы есеп берулер қолданылады: кәсіпорынның балансы, шығындар мен табыстар есебі, бюджеттің көрсеткіштері және т.б. Студент беріліген көрсеткіштердің өзгеруіне факторлық талдау беру керек (1-кесте)

(1 жол)

Кесте 1

«Ақсай нан» ЖШС-нің 2015-2017 жылдарға негізгі экономикалық көрсеткіштері

(1 жол)

№	Көрсеткіштер	Өлшем бірлігі	Жылдар			өзгеруі 2017ж. % қатынасы	
			2015	2016	2017	2015 ж.	2016 ж.
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Өндіріс көлемі	мың тенге					
2.	Өткізу көлемі	мың тенге					
3.	Өндірістің жалпы көлеміндегі өнімнің жаңа түрлерінің үлес салмағы	%					
4.	Нарықтың камтылған бөлігі	%					
5.	Өнімнің өзіндік құны	мың тенге					
6.	Сатудан түскен пайда	мың тенге					
7.	Сатудың рентабельділігі	%					
8.	Өнімнің рентабельділігі	%					
9.	Өнімнің 1 теңгеге шаққан шығыны	теңге					
10.	Өнімнің 1 тоннаға шаққан шығыны	теңге					
11.	Бір жұмысшыға шаққандағы өткізу көлемі	мың тенге					
12.	Өнеркәсіптік өндірістік персонал саны, сонымен қатар негізгі жұмысшылар	адам					

Кесте 1 жалғасы

1	2	3	4	5	6	7	8
13.	Негізгі өндірістік қорлардың құны	мың тенге					
14.	Қорқайтарымы	теңге					
15.	Негізгі жұмысшылардың орта айлық еңбекақысы	теңге					
16.	Бір жұмысшының өңдеп шығаратыны	теңге					
Ескертпе – ақпарат көздеріне сүйене отырып автормен жасалған [1]							

(2 жол)

Қаржылық есеп беру негізінде қаржылық талдаудың келесі сұрақтары шешіледі:

- кәсіпорының мүліктік жағдайын бағалау;
- пайда түсіру көздерін анықтау, оның қолданылу бағыттарын талдау;
- меншікті капиталдың және қарызға алынатын қаражаттардың түзілу көздерін анықтау;
- кәсіпорынның жеткізушілер мен тұтынушылар арасындағы байланыс сипатын қолдану

4.3 Кәсіпорында өнімді өндіру/өткізуді ұйымдастыру

Берілген бөлімде келесілерді көрсету керек:

- кәсіпорының өндірістік үдерісі және қуаттылығы;
- негізгі, көмекші өндірістің құрамы және техникалық жабдықтылығы;
- өндіріске қатысы бар жұмысшылар;
- шикізат пен материал жабдықтаушылары.

4.4 Ұйымда маркетингті басқару

Ұйымда маркетингтік істі басқаруды бағалау кезінде студент қарастыру керек: тауарды басқару (өнімнің ассортименттік саясатын және өмірлік циклін басқаруды, сапа мен бәсекелестік саясаты, инновациялық, таңбалы және сервистік саясаттары), бағаны басқаруды (баға түзілуінің әдістері және стратегиялары), жылжытылуды басқару (жарнама, өткізуді ынталандыру, жеке қатынастар, қоғаммен байланыс), өткізуді басқару(өткізу арналары және әдістері).

Кәсіби тәжірибенің нәтижелері бойынша студенттер «Экономика және менеджмент» кафедрасына жазба түрде есеп береді. Ол тәжірибе жетекшісімен тексеріліп, кафедра меңгерушісінің бұйрығымен құрылған комиссия мүшелерінің алдында қорғалады. Есеп беруді қорғау нәтижелері бағалардың бекітілген әріптік жүйесімен дифференциалды сынақпен бағаланады және хаттама түрінде рәсімделеді (Б Қосымшасы).

4.5 Диссертациялық зерттеу тақырыбы бойынша мәліметтерді талдау

Есептің бұл бөлімінде негізгі күш зерттеу объектісінің даму үрдісін сипаттайтын көрсеткіштердің өзгеруінің жалпы заңдылықтарына жасалуы тиіс, сонымен қатар сол объектінің тиімді дамуын қамтамасыз етудің әкімшілік – басқарушылық, ұйымдық-құқықтық және шаруашылық – экономикалық механизмдерін қолданудың жағымсыз жақтары мен кемшіліктерін қарастыруы керек. Жалпы алғанда, бұл бөлімде зерттеу объектісі ретінде алынып отырған диссертациялық зерттеу объектісінің даму тенденциялары талданып, қаржылық-экономикалық жағдайға, маркетингтік қызметке соңғы 3 – 5 жылға терең талдау жасалады.

Алғашқы материалды жүйелеп, экономико-математикалық, статистикалық және эконометрикалық әдістер көмегімен мұқият өңдеу қажет. Ол кесте, графиктер, диаграммалар, сызбалар, цифрлар және фактілер түрінде зерттеліп отырған объектінің нақты жағдайы мен қызмет етуін дұрыс және объективті көрсете білу керек. Бұл жерде тек фактілер ғана емес, сонымен қатар даму тенденциялары анықталып, кемшіліктер мен себептер ашылып, оларды жою жолдары көрсетіледі. Ұсынылатын шаралардың тереңдігі мен негізделгендігі бөлімді толық және сапалы жазуға байланысты. Сандық материал талдамалық кестелерге жинақталады немесе зерттеу объектісінің 3 – 5 жылдағы құрамы, құрылымы және динамикасын көрсететін график және диаграмма түрінде беріледі.

Қорытынды

Есептің жалпы мазмұнынан шығатын негізгі қорытындылар мен ұсыныстар «Қорытындыда» беріледі.

5 Кәсіптік тәжірибе бойынша есепті рәсімдеуге қойылатын талаптар

Есеп бір интервал арқылы компьютерде, А4 форматындағы ақ қағаздың бір жағында принтерді қолдану арқылы басылып орындалады. «Times New Roman» шрифті, 14 кегль. Өндірістік тәжірибе бойынша есеп көлемі – 35 – 40 парақ.

Есеп мәтінін келесі парақ мөлшерлерін сақтай отырып теру керек: сол жағы – 30 мм, жоғарғы жағы – 20 мм, оң жағы – 10 мм, төменгі жағы – 25 мм.

Белгілі бір терминдерге, формулаларға көңіл аудартудың компьютерлік мүмкіндіктерін, әр түрлі гарнитура шрифтерін қолдануға рұқсат етіледі.

Есепте аты – жөндер, ұйымдар, кәсіпорындар, басылымдардың атаулары, және басқа да өзіндік атаулар түпнұсқа тілінде беріледі.

Атауларды қысқартуға және ұйымдар атауларын алғашқы рет айтуда түпнұсқадағы атауын қоса келтіріп есеп жазылып отырған тілге аударуға рұқсат етіледі.

Кәсіби тәжірибе бойынша есептің құрылымдық элементтері болып табылатындар:

- титулдық парақ;
- мазмұны;
- кіріспе;
- негізгі бөлім;
- қорытынды;
- қолданылған әдебиеттер тізімі;
- қосымшалар.

Титулдық парақ есептің бірінші беті және қатаң түрде анықталған ережелер бойынша толтырылады (В қосымшасы).

«Мазмұны», «Кіріспе», «Қорытынды», «Қолданылған әдебиеттер тізімі», сонымен қатар тараулар және бөлімшелер құрылымдық элементтердің тақырыбы болып табылады. Оларды парақтың жоғарғы бөлігінде жолдың ортасында соңынан нүкте қоймай жазбаша әріптермен, қою шрифтпен жазу керек астын сызуға болмайды.

Мысал:

Кіріспе

Есептің негізгі бөлімін тараулар мен бөлімшелерге бөлу керек. Атаулар тараулар мен бөлімшелердің мазмұнын көрсетуі керек. Тараулар мен бөлімшелердің атаулары азат жолдан жазбаша әріптермен, соңынан нүкте қоймай, астын сызбай жазу керек. Есеп беттерін араб сандарымен бүкіл есеп мәтіні бойынша ретін сақтай отырып нөмірлейді. Беттің нөмірін парақтың төменгі бөлігінің ортасына соңынан нүкте қоймай белгілейді.

Есеп тарауларының бүкіл жұмыс барысында араб сандарымен белгіленген азат жолдан жазылған, соңында нүкте қойылмаған реттік нөмірі болуы керек. Бөлімшелердің әр тарау шегіндегі нөмірлері болуы керек. Бөлімшенің нөмірі нүктемен бөлінген тараудың және бөлімшенің нөмірлерінен тұрады. Бөлімше нөмірінің соңынан нүкте қойылмайды. Тараулар да бөлімшелер сияқты бір немесе бірнеше пункттерден тұруы мүмкін. Мысал: мазмұнын рәсімдеу

Мазмұны

	Бет
Кіріспе	3
1 «Ақсай нан» ЖШС-нің жалпы мінездемесі	4
2 «Ақсай нан» ЖШС-нің негізгі - экономикалық көрсеткіштерінің талдауы	10
3 «Ақсай нан» ЖШС-де өндірісті басқаруды ұйымдастыру	15
4 «Ақсай нан» ЖШС-де маркетингті басқару	22
5 Диссертациялық зерттеу тақырыбы бойынша мәліметтерді талдау	37
Қорытынды	39
Қолданылған әдебиеттер тізімі	40

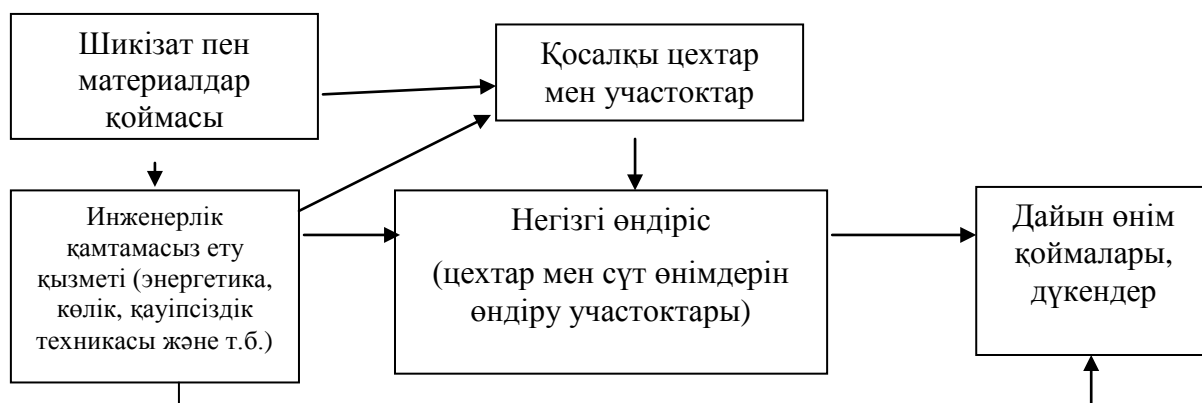
Кіріспе, бөлімдер, қорытынды, қолданылған әдебиеттер тізімі, әр қосымшалар жаңа парақ бетінен басталады.

Азат жолдар (қызыл жол) мәтінде бес белгіге тең (1,0 см) шегініспен басталады.

Суреттер (графиктер, сызбалар, диаграммалар, фотосуреттер және т.б.) тікелей ол туралы бірінші рет айтылған мәтіннен кейін немесе келесі бетте сілтеме жасай отырып орналастырылуы керек.

A4 форматы мөлшерінен кіші фотосуреттер стандартты ақ қағаз беттеріне жапсырылуы керек.

Мысал:

Сурет 1. «Ақсай нан» ЖШС – нің өндірістік құрылымы.

Барлық суреттерге сілтеме болуы керек, суреттерге сілтеме жасауда «1–суретке сәйкес» деп жазу керек.

Кестелерді көрсеткіштерді салыстыру ыңғайлылығы және көрнекілік үшін қолданады. Кестенің атауы оның мазмұнын көрсетуі керек, нақты және қысқа болып кестенің үстінде азат жолсыз нөмірімен бір жолда сызықша арқылы жазылады. Есепте кестені бірінші рет айтылған мәтіннен кейін орналастырады, немесе келесі бетте орналастырады. Барлық кестелерге сілтеме болуы керек.

Кестенің бөлігін келесі бетке тасымалдауда бірінші беттегі төменгі көлденең сызықты жаппайды, келесі беттің сол жағында «Жалғасы» деп кестенің нөмірін көрсетеді, мысалы, «1 – кестенің жалғасы». Сілтемеде «кесте» деп нөмірін көрсету керек. Қосымша кестелерінен басқа кестелердің барлығы араб сандарымен бірінен кейін бірі нөмірленеді. Кестелерді сол, оң және төменгі жағынан сызықтармен шектейді. Кестеде мәтін шрифтынан кіші шрифті қолдануға жол беріледі (12 кегль). Кестенің жолдарын бөліп тұратын көлденең және тік сызықтардың болмауы кестені қолдануды қиындатпайтын болса, оларды жүргізбеуге жол беріледі. Кестенің төменгі сызығы мен мәтін арасындағы ара қашықтық 2 «бос» жол болуы керек.

Кестенің рәсімделуінің мысалы:

Кесте 3

«Ақсай нан» ЖШС-нің 2015–2017 жылдардағы негізгі экономикалық көрсеткіштері

Көрсеткіштер	Өлшем бірлігі	Жылдар			2017 жылдың алдыңғы жылдарға қатысты өзгерісі, %	
		2015	2016	2017	2015	2016
Өнімді сатудан түсімдер	мың теңге	104814,8	110856,0	117562,0	112,2	106,0
Сатылған өнімнің өзіндік құны	мың теңге	78925,5	83308,3	88169,6	111,7	105,8
Негізгі қызметтен табыс	мың теңге	25889,3	27547,7	29392,4	113,5	106,7
Қызметкерлердің орташа айлық саны	адам	76	76	78	102,6	102,6
Қуаттарды пайдалану коэффициенті	%	77,6	73,9	78,4	101,0	106,1
Жаңа тауардың үлесі	%	0	5	4,8		96,0
Нарықтағы үлесі	%	0,5	0,53	0,59	118,0	111,3
Сату рентабельділігі	%	24,7	24,8	25,0	101,2	100,6

Ескерту – [1;2; 3] әдебиеттер негізінде автор құрастырған

Ескертулерді есепте нақтылау немесе мәтін, кесте, графикалық материалдарға анықтамалық мәліметтер қажет болғанда келтіреді. «Ескертулерді» жазбаша әріптермен азат жолдан арасын ашып астын сызбай жазу керек. Егер ескерту біреу болса, онда «Ескертпе» деген сөзден кейін сызықша қояды да ескертуді жазба әріптермен жазады. Бір ескертуді нөмірлемейді. Бірнеше ескертуді ретімен араб сандарымен нүкте қоймай нөмірлейді. Ескертулерді тікелей мәтіннен, графикалық материалдан кейін немесе кестеде орналастырады. Кестеге ескертуді кестенің соңынан кестенің аяқталғанын білдіретін сызықтың үстіне орналастырады.

Формулалар және теңдеулерді жеке жолға мәтіннен бөліп жазу керек.

Әр формула немесе теңдеудің жоғары жағынан және төменгі жағынан кемінде бір бос жол қалдырылуы керек. Егер теңдеу бір жолға сыймайтын болса, онда (=) белгісінен кейін немесе басқа да математикалық белгілерден кейін келесі жолға тасымалданады, келесі жолда белгі қайталаанады.

Символдар мен сандық коэффициенттерге түсініктемені тікелей формуладан кейін формулада қолданылған ретін сақтай отырып беру керек. Формулаларды бүкіл жұмыс шегінде араб сандарымен жақшаның ішінде ретімен жолдың оң жағында нөмірлеу керек. Тарау шеңберінде формулаларды нөмірлеуге жол беріледі, онда формуланың нөмірі нүктемен бөлінген тараудың нөмірі мен формуланың реттік нөмірінен тұрады.

Формуланы рәсімдеу мысалы:

$$n = \frac{t^2 \sigma^2 N}{t^2 \sigma^2 + \Delta^2 N}, \quad (1)$$

мұнда:

t – шекті қате t – еселенген орташа қатеден аспайтынына кепілдік беретін ықтималдыққа (p) тәуелді сенімділік коэффициенті;

σ^2 – зерттеліп отырған белгінің дисперсиясы;

Δ – іріктеменің шекті (берілген) қатесі;

N – зерттеліп отырған жиынтықтағы (бас) бірліктер саны.

Қолданылған әдебиет көздеріне *сілтемелерді* тік жақшада келтіру керек (мысалы, [1, 15 – б.]). Бір әдебиет көзіне бірнеше рет сілтеме жасалса, тік жақшада әдебиет көзінің реттік нөмірімен қатар, әдебиет көзінің беті көрсетіледі.

Белгілеулер мен қысқартуларды бағанға мәтінде келтірілу ретіне байланысты қажет түсініктемесімен орналастырады. Сол жақта мәтінде айтылу ретіне байланысты немесе алфавиттік тәртіппен қысқартуларды, шартты белгілеулерді, символдарды, физикалық шамалар бірліктерін, терминдерді келтіреді, оң жақта – олардың толық түсініктемесін жазады. *Қолданылған әдебиеттер тізімі* сілтеме жасау ретіне байланысты тәртіпте орналастырылған және араб сандарымен нүкте мен азат жол қойылмай нөмірленген әдебиет көздері туралы мәліметтерді қамтиды.

Қолданылған әдебиет көздерін рәсімдеу мысалы:

1 Есимжанова С.Р. Маркетинг в Казахстане: теория, методология, практика. – Монография. – Алматы: «Аян – Эдет», 2001. – 288 с.

2 Статистика рынка товаров и услуг: Учебник / И.К. Беляевский, Г.Д. Кулагина, А.В. Коротков и др., Под ред. И.К. Беляевского. – М.: Финансы и статистика, 2016. – 432 с.

3 Акимова И.М. Исследование рынка молока // Маркетинг товаров и услуг. – 2015. – №7. – С. 10 – 16.

3 Статистический ежегодник Казахстана, 2017. Статистический сборник/ Под ред. А. Е. Мешимбаевой / Агентство Республики Казахстан по статистике. – Астана, 2017 – 516 с.

4 «Ақсай нан» ЖШС – нің 2015 – 2017 ж.ж. есептік мәліметтері

Қосымшаларды есептің жалғасы ретінде келесі беттерде рәсімдейді немесе жеке құжат түрінде шығарады. Есеп мәтінде барлық қосымшаларға сілтеме жасалуы керек. Қосымшаларды есеп мәтінде сілтеменің пайда болуына байланысты тәртіппен орналастыру керек.

Әр қосымшаны жаңа беттен бастап беттің жоғары жағында жолдың ортасынан «Қосымша» сөзінен, оның белгіленуінен және дәрежесінен бастау керек. Қосымшаның атауы болуы керек, оны мәтінге қатысты симметриялы түрде жеке жолда жазбаша әріптермен жазу керек. Қосымшаларды орыс алфавитінің Е, З, Й, О, Ч, Ы, Ъ әріптерін қоспағандағы бас әріптерімен, А әрібінен бастап белгілейді.

Қосымшада келтірілген суреттерді санның алдынан қосымшаның белгіленуін қоса отырып жеке араб сандарымен нөмірлейді. Мысалы, – ҚОСЫМША А: Сурет А.1 – «Мир детства» ЖШС – ң өнім сапасын басқару механизмі.

Қосымшада келтірілген кестелерді санның алдынан қосымшаның белгіленуін қоса отырып жеке араб сандарымен нөмірлейді. Мысалы, – ҚОСЫМША А: Кесте А1 – «Достық» ЖШС – ң клиенттерінен сауалнама арқылы пікір сұраудың нәтижелері.

Қосымшада орналастырылған формулалар әр қосымша шеңберінде санның алдынан қосымшаның белгіленуін қоса отырып жеке араб сандарымен нөмірленуі керек, мысалы, (В1) формуласы.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1 ҚР жалпыға міндетті білім беру стандарты 5.03.005 – 2006. ҚР білім беру жүйесі. Кәсіптік практика. – Астана, 09.01.2009

2 «Білім беру туралы» Қазақстан Республикасының Заңы – Астана, Ақорда 27 шілде 2007 жыл N 319 – III ҚРЗ (11.07.2017 жылға өзгертулер мен толықтырулар ескерілген).

3 Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 18 наурыздағы № 125 «Жоғары оқу орындарында білім алушылардың үлгеріміне ағымдық бақылау, аралық және қорытынды аттестаттау өткізудің Үлгі ережесі»

4 2007 ж. 22 қарашасында Қазақстан Республикасы Білім және Ғылым Министрлігінің жарлығымен бекітілген № 566 «Кредиттік технология бойынша оқу үрдісін ұйымдастыру Ережесі»

5 5.04.033 – 2011 Қазақстан Республикасының Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты. Жоғары оқу орнынан кейін білім беру. Магистратура. Негізгі ережелер. – ҚР БҒМ. – 2011. – 15 б.

Қосымша А

«6M050600-Экономика» мамандығының _____ курс магистрантының кәсіби /зерттеушілік тәжірибесінің нәтижесі бойынша

П І К І Р

аты – жөні, тегі

Тәжірибеден өткен орны (кәсіпорын атауы)

«___» _____ дан «___» _____ 201_ж. дейінгі аралықта.

1. Тәжірибеде магистранттың тағайындалған қызметінің атауы _____ төлем ақылы немес дублер (астын сызу)

2. Тәжірибе алушы магистранттың мамандығы бойынша дайындық дәрежесін көрсеткендігінің сапасы жайлы қысқаша пікір

3. Тәжірибе нәтижесі бойынша магистранттың ұйымдастырушылық қасиеті, жаңалықтарды меңгеруі немес қандай қателіктері мен кемшіліктерін айта аласыз

4. АЭСА мамандар даярлығы жайлы және сапасын жақсарту үшін қандай ұсынысыңыз бар

4. Практикант – магистранттың кәсіби /зерттеушілік тәжірибесіне беретін қорытынды бағаңыз _____ (жазбаша)

М.О
К.Б

Кәсіпорындағы тәжірибе жетекшісі

Аты – жөні, қызметі, қолы

Қосымша Б

«6M050600-Экономика» мамандығы магистранттарының
кәсіби /зерттеушілік тәжірибе есебін қорғау бойынша комиссиясы отырысының
201__ ж. «_____» _____
№__ Хаттамасы

Қатысқандар:

Комиссия мүшелері - _____
(Аты – жөні, қызметі)

(Аты – жөні, қызметі)

(Аты – жөні, қызметі)

«Экономика және менеджмент» каф. меңгерушісі

(Аты – жөні, қызметі)

өндірістік/зерттеушілік тәжірибе есебін қорғау кестесімен келісілген магистерлік
диссертацияны алдын ала қорғауда төмендегі магистранттардың жұмыстарды тыңдалып,
комиссия мүшелерімен келесідей бағалар (баллдар) қойылды:

№	Магистранттың аты – жөні	Ғылыми жетекшісі	Бағасы
1			
2			
3			
4			

Комиссия мүшелері –

(Аты – жөні, қызметі)

(Аты – жөні, қызметі)

(Аты – жөні, қызметі)

«Экономика және менеджмент» каф. меңгерушісі

(Аты – жөні, қызметі)

Қосымша В

АЛМАТЫ ЭКОНОМИКА ЖӘНЕ СТАТИСТИКА АКАДЕМИЯСЫ

«Экономика және менеджмент» кафедрасы

«Ақсай нан» ЖШС материалдары бойынша
зерттеушілік тәжірибеден өту

ЕСЕБІ

«6M050600-Экономика» мамандығы

Орындаған:

(магистранттың қолы)

___ курс, ҒПБ/ПБ тобы
Аты – жөні

Кафедрадағы тәжірибе
жетекшісі

(жетекшінің қолы)

Аты – жөні., ғылыми
атағы,
ғылыми дәрежесі

Алматы, 2018

